

КУРС

**«ПОШУК ТА КОНТЕНТ-АНАЛІЗ
ІНФОРМАЦІЇ У ВІДКРИТИХ
ТА ЗАКРИТИХ БАЗАХ ДАНИХ»**

Лектори:

Антоніна Волкотруб, Тетяна Костюченко.

Список розсилки групи: asicp_2018@googlegroups.com

Форма контролю: залік

Місце: 4-100

Мета курсу:

Під час курсу студенти отримають практичні навички щодо інструментів пошуку, збору, обробки та використання інформації в українських та іноземних публічних реєстрах з метою виявлення корупційних діянь та використання мережевого аналізу. Курс буде викладатися у формі лекцій-дискусій, case-study та практичних занять щодо пошуку інформації у відкритих базах даних.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час проведення	Форма	Аудиторія	Лектор	Зміни до розкладу
1	Українські реєстри	24.01.19	18:00-19:20 19:30-20:50	Лекція-дискусія	4-100	Антоніна Волкотруб	
2-3	Фіктивне підприємництво та рейдерство. Інститути спільного інвестування (види, логіка формування, яку інформацію можливо знайти).	25.01.19	18:00-19:20 19:30-20:50	Лекція-обговорення та case-study	4-100	Антоніна Волкотруб	
4-5	Закордонні реєстри. Бенефіціарний власник	26.01.19	10:00-12:50	Лекція-дискусія	4-100	Антоніна Волкотруб	
6-7	Логіка побудови фінансової звітності та зв'язок між фінансовими звітами. Аналіз та інтерпретація фінансової звітності. Показники прибутковості, ліквідності, ефективності.	31.01.19	18:00-19:20 19:30-20:50	Лекція-дискусія	4-100	Антоніна Волкотруб	
8-9	Як читати закордонну фінансову звітність. Як читати українську фінансову звітність. Основні індикатори	01.02.19	18:00-19:20 19:30-20:50	Case-study (практичне заняття)	4-100	Антоніна Волкотруб	
10.	Мережевий аналіз: Огляд основних понять та типи мереж	02.02.19	10:00-11:20	Лекція-дискусія	4-100	Тетяна Костюченко	
11.	Практичні питання застосування Мережевого аналізу	02.02.19 16.02.19	11:35-13:00 10:00-11:20	Лекція-дискусія Робота в малих групах (практичне заняття)	4-100	Тетяна Костюченко	

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ КУРСУ:

Лекції, дискусії та case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні за обізнаність щодо цих змін, навіть якщо були відсутні на занятті.

Список розсилки групи:

Куратори курсу робитимуть оголошення через розсилку asicr_2018@googlegroups.com. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати електронні листи лише в таких випадках: 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації; 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини; 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу.

Питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю просимо вирішувати після занять або під час індивідуальних консультацій.

Правила поведінки на заняттях:

Будь ласка, не запізнюйтеся на пари, під час лекцій вимикайте мобільні телефони. Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання висловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору і виражайте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Усі студенти повинні особисто працювати над проектом. Співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язанні робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій та досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

Оцінювання знань та вмінь студентів.

Шкала оцінювання знань:

Шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	
A	91-100	відмінно	Дуже високий рівень знань із незначними помилками
B	81-90	добре	Дуже добре; більше ніж середній рівень знань, але з деякими помилками
C	71-80	добре	Добре; загалом гарна робота, але є достатня кількість помітних помилок
D	66-70	задовільно	Задовільно; але із значними недоліками
E	60-65	задовільно	Достатньо; досягнуті мінімальні критерії
F	30-59	незадовільно	Незадовільно; потрібна деяка додаткова робота
F	0-29	незадовільно	Неприйнятно; потрібна значна додаткова робота

Розподіл балів в межах курсу

Оцінка складається з двох блоків

Перший блок
за роботу в першій частині курсу
«Пошук інформації в базах даних»
50 %

Другий блок
за роботу в другій частині курсу
«Мережевий аналіз»
50 %

**Завдання 1
(реєстри)**

Max. 30 балів

**Завдання 2
(фінанси)**

Max. 20 балів

Завдання та тести

Max. 50 балів

ПЛАН КУРСУ

«Пошук та контент-аналіз
інформації у відкритих та
закритих базах даних»

ТЕМА 1.

УКРАЇНСЬКІ РЕЄСТРИ

Ресурси та матеріали

- 👁 Читанка по реєстрам
- 👁 Закон України про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
- 👁 Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/about>)

План

- 🕒 Робота з державними реєстрами.
 - Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (<https://usr.minjust.gov.ua/ua>),
 - СМІДА (Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України) (<http://smida.gov.ua/>),
 - Реєстр судових рішень (<http://www.reyestr.court.gov.ua/>),
 - Реєстр нерухомості (<https://kap.minjust.gov.ua>),
 - Кадастрова карта (<http://map.land.gov.ua/kadastrova-karta>),
 - Реєстр МВС (<http://hsc.gov.ua/>),
 - єдиний веб-портал використання публічних коштів (<https://spending.gov.ua/>),
 - єдиний державний реєстр декларацій (<https://nazk.gov.ua/>)
- 🕒 Громадські ініціативи: Pep.org.ua, Declarations.com.ua, <https://www.007.org.ua/bi>, <http://youcontrol.com.ua/>, <https://opendatabot.com> та інші
- 🕒 Аналіз старих баз <http://nomer-org.biz/allukraina/>, <https://www.ua-region.info/>, <http://nomerorg.me/allukraina/>
- 🕒 Створення профілю фізичної особи
- 🕒 Створення профілю юридичної особи

Лектор:

Антоніна Волкотруб

ТЕМА 2.

ФІКТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА РЕЙДЕРСТВО

Ресурси та матеріали

- 👁️ Наказ ДФС від 28 липня 2015 року N 543 (Про забезпечення комплексного контролю податкових ризиків з ПДВ)
- 👁️ Звіт про рейдерство офісу бізнес-омбудсмена <https://boi.org.ua/publications/reports/21-sistemnij-zvt-borotba-z-rejderstvom-suchasnij-stand>

План

- 👁️ Ознаки фіктивного підприємництва, ознаки компаній, які підпадають під додатковий моніторинг НБУ (телеграма НБУ N 25-0004/31760)
- 👁️ Рейдерство: індикатори, які вказують на привласнення компанії (несанкціоноване втручання в реєстр, зміна власників юридичної особи, зобов'язання: кредити-кредиторська заборгованість)

Лектор:

Антоніна Волкотруб

ТЕМА 3.

ІНСТИТУТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ (ВИДИ, ЛОГІКА ФОРМУВАННЯ, ЯКУ ІНФОРМАЦІЮ МОЖЛИВО ЗНАЙТИ)

План

- ▶ Інститути спільного інвестування: види та логіка формування.
- ▶ Яку інформацію можливо знайти

Лектор:

Антоніна Волкотруб

Ресурси та матеріали

- 👁️ Закон України про інститути спільного інвестування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/print1509228004607260>
- 👁️ <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance/investment-vehicles-tutorial/mutual-funds>
- 👁️ Private Equity and Venture Capital (Bocconi University) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [coursera.org](https://www.coursera.org)

ТЕМА 4.

ЗАКОРДОННІ РЕЄСТРИ

Ресурси та матеріали

- 👁 <http://merezha.nashigroshi.org/2016/03/23/rejestrjy-kompanij-za-kordonom-scho-i-po-skilky/>
- 👁 *Додаткова література:* Treasure Islands: Tax Havens and the Men who Stole the World by Nikolas Shakxon

План

- 🕒 Основний акцент на роботу з реєстрами:
 - Кіпру (Department of Registrar of Companies and Official Receiver - <https://efiling.drcor.mcit.gov.cy/DrcorPublic/Error.aspx?code=b0&lang=EN>),
 - Великої Британії (The Registrar of Companies for England and Wales (companies house) - <https://beta.companieshouse.gov.uk/>),
 - Нідерландів (Kamer van Koophandel - <http://www.kvk.nl/english/>),
 - Гонконгу (Companies Registry Cyber Search Centre - <http://www.icris.cr.gov.hk/csci/>),
 - Німеччини (The Association of German Chambers of Commerce and Industry - <http://www.dihk.de/ihk-finder/ihk-finder-dihk.html>),
 - Австрії (DAS Firmenverzeichnis Österreichs - <http://www.firmenabc.at/>),
 - Швейцарії (Cantonal registry of commerce - <https://www.zefix.ch/de/search/entity/welcome>),
 - Італії та Росії.
- 🕒 Недержаві бази даних:
<https://offshoreleaks.icij.org/>

Лектор:

Антоніна Волкотруб

ТЕМА 5. БЕНЕФІЦІАРНИЙ ВЛАСНИК

План

- 🕒 Бенефіцiарний власник: визначення, вiдомi реєстри бенефіцiарних власникiв, шляхи обходу подачі бенефіцiарного власника, ознаки номiнального власника, маркери визначення бенефіцiарного власника

Лектор:

Антонiна Волкотруб

Ресурси та матерiали

- 👁️ Закон України Про запобiгання та протидiю легалiзацiї (вiдмиванню) доходiв, одержаних злочинним шляхом, фiнансуванню тероризму та фiнансуванню розповсюдження зброї масового знищення
- 👁️ Лист Мiнiстерства Юстицiї України про визначення кiнцевих вигодоодержувачiв юридичної особи (<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v8722323-15>)
- 👁️ <https://pep.org.ua/uk/hto-taki-publichni-diya/> Роз'яснення ГО ЦПК щодо публiчних дiячiв
- 👁️ Fourth Anti-Money Laundering Directive (the 'Directive') (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_141_R_0003&from=ES)
- 👁️ <https://www.youtube.com/watch?v=Aх4fkFeGD1M&t=4s>
- 👁️ Додаткова лiтература: The companies we keep: what the UK`s open data register actually tells us about company ownership: <https://www.globalwitness.org/en/campaigns/corruption-and-money-laundering/anonymous-company-owners/companies-we-keep/#chapter-0/section-0>

ТЕМА 6. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Логіка побудови фінансової звітності та зв'язок між фінансовими звітами.

Лектор:

Антоніна Волкотруб

Ресурси та матеріали

- 👁 Atrill & McLaney Accounting and finance for non-specialists
- 👁 <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance/accounting-and-financial-stateme>

ТЕМА 7. АНАЛІЗ ТА ІНТЕПРЕТАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

План

- Розрахунок показників та їх аналіз

Лектор:

Антоніна Волкотруб

Ресурси та матеріали

- Atrill & McLaney Accounting and finance for non-specialists.

ТЕМА 8.

ЯК ЧИТАТИ ЗАКОРДОННУ ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ

 Лектор:

Антоніна Волкотруб

Ресурси та матеріали

- 👁 The Investigative Journalist's Guide to Company Accounts by Raj Bairoliya
- 👁 Читанка по реєстрам

ТЕМА 9.

ЯК ЧИТАТИ УКРАЇНСЬКУ ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ. ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ

 Лектор:

Антоніна Волкотруб

Ресурси та матеріали

 Читанка по реєстрам

ТЕМА 10.

МЕРЕЖЕВИЙ АНАЛІЗ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ ТА ТИПИ МЕРЕЖ

План

- ▶ Огляд основних понять мережевого аналізу: актори, зв'язки, атрибути.
- ▶ Типи зв'язків, типи мережевих структур.
- ▶ Типи мереж: різниця у підходах до аналізу (соціоцентрична та егоцентрична).
- ▶ Початок дослідження та вибірка.
- ▶ Збір даних.
- ▶ Приклади анкет та запитань для збору даних про зв'язки та акторів.

Лектор:

Тетяна Костюченко

Ресурси та матеріали

- 👁 Atrill & McLaney Accounting and finance for non-specialists

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

**Практичний компонент:
створення файлів даних
для мережевого аналізу у
пакеті UCINET for Windows.
візуалізація мереж.**

Для роботи з практичним компонентом необхідно:

- ▶ мати на занятті лептоп.
- ▶ завчасно встановити на лептоп програмне забезпечення UCINET for Windows (версія для безкоштовного 90-денного користування доступна за посиланням <https://sites.google.com/site/ucinetsoftware/home>)

Ресурси та матеріали

- 👁 Hanneman, R.A.. Introduction to social network methods. / Robert A. Hanneman, Mark Riddle. Riverside, CA: University of California, Riverside. - Глави 1- 4 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://faculty.ucr.edu/~hanneman/nettext>
- 👁 Borgatti, S. P., Everett, M. G., & Johnson, J. C. (2013). Analyzing Social Networks. Thousand Oaks, CA: Sage. - Глави 1-4, 7 (копії окремих глав буде надіслано після заняття)

Лектор:

Тетяна Костюченко

ТЕМА 11.

ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МЕРЕЖЕВОГО АНАЛІЗУ

План

- ▶ Поняття базових характеристик мережі.
- ▶ Розрахунок та інтерпретація показників зв'язаності (density, cohesion, connectivity, centralization).
- ▶ Розрахунок та інтерпретація показників центральності (degree, betweenness, closeness, eigenvector).
- ▶ Базові показники еґо-мереж (brokerage, closure).

Лектор:

Тетяна Костюченко

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Для роботи з практичним компонентом необхідно:

- ▶ підготувати файл даних для аналізу мережі (мінімум - 15-20 акторів, 1-2 типи зв'язків, 2 атрибути).
- ▶ сформулювати 2-3 дослідницькі гіпотези.

Лектор:

Тетяна Костюченко

Ресурси та матеріали

- 👁 Hanneman, R.A. . Introduction to social network methods. / Robert A. Hanneman, Mark Riddle. Riverside, CA: University of California, Riverside. - Глави 7, 9-10: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://faculty.ucr.edu/~hanneman/nettext>
- 👁 Borgatti, S. P., Everett, M. G., & Johnson, J. C. (2013). Analyzing Social Networks. Thousand Oaks, CA: Sage. - Глави 9-10, 15 (копії окремих глав буде надіслано після заняття).

Антоніна Волкотруб –

експерт в сфері розкриття структур корпоративної власності та використанню інформації державних реєстрів, протидії корупції в державних закупівлях бухгалтерського та податкового обліку. Аспірант факультету економічних наук, спеціальності «економічна теорія» Національного університету «Кієво-Могилянська академія». Член правління Громадської організації «Центр протидії корупції».

Контактна інформація:

a.volkotrub@gmail.com

Тетяна Костюченко –

старша викладачка кафедри соціології Національного університету «Кієво-Могилянська академія». Є експерткою із застосування мережевого аналізу у соціальних дослідженнях, має численні публікації відповідного тематичного спрямування у фахових вітчизняних та міжнародних реферованих журналах. Одна з останніх публікацій, присвячена проблематиці корупції - глава «Повсякденні корупційні практики» для колективної монографії "Стан сингулярності: соціальні структури, ситуації, повсякденні практики" Інституту соціології НАН України та кафедри соціології НаУКМА. Тема дисертаційного дослідження - мережеві структури українських політичних еліт. Має 10-річний досвід проведення соціальних досліджень, брала участь у кількох міжнародних дослідницьких проектах за підтримки Шведської Ради з питань досліджень (SIDA), DAAD, CIDA та USAID, у проектах для ПРООН, ОБСЄ, Офісу Ради Європи та ін.. Зокрема в 2017 році долучилася до таких проектів як "Результати першої хвилі е-декларування", "Рівень корупції та сприйняття рівня корупції в Україні" (у складі дослідницької команди GfK Ukraine). Як гостьова дослідниця працювала в Єнському університеті імені Фрідріха Шиллера (2010 р. за стипендією DAAD, 2013 р. за стипендією Erasmus Mundus) та Університеті Міннесоти (2014 р. за Carnegie Fellowship). Тетяна є учасницею International Corruption Research Network (ICRnetwork), експерткою та тренеркою ACREC.

Контактна інформація:

t.kostiuchenko@ukma.edu.ua

ACREC.ORG.UA

Київ, 2019